

ZBORNICA

Učitelji su statusno srozani na društveno dno
GORAN MEHREK/HANZA MEDIA

U SVOJIM RUKAMA DRŽE BUDUĆNOST

Učitelj u Hrvatskoj: plaćen lošije od pomoćnika rudara

➔ Nastavnici su najslabije plaćeni među 19 djelatnosti prema plaćama osoba s visokom spremom

Marijana Cvrtila
skobodna@omlacija.hr

Osam godina bez povećanja plaće, i dalje najpotplaćenija VSS djelatnost od koje je bolje plaćen i nekvalificirani radnik u rudarstvu, s malom mogućnosti napredovanja i prijetnjom smanjenja satnice ili čak gubitka radnog mjesta zbog sve veće depopulacije i iseljavanja – samo je dio problema s kojima hrvatski učitelj i nastavnik počinje novu 2017./2018. školsku godinu.

Vertikalna sindikata obrazovanja na te je probleme podsjetila u ponedjeljak, na dan početka nove školske godine, a predsjednik Nezavisnog sindikata zaposlenih u srednjim školama Branimir Mihalinec naglašava da dodatni problem predstavlja i zakonsko okruženje.

U posljednje tri godine izmijenila su se četiri ministra obrazovanja, a još jednu školsku godinu počinjemo bez jedne zakonske promjene. Tako i dalje imamo status quo u obrazovanju, tri godine hrvatski obrazovni sustav stoji, a od svakog ministra povijest počinje – upozorava Mihalinec. Posebno je kritizirao predrasude prema kojima naši nastavnici navodno najmanje rade u Europi, demantirajući ih podacima izvješća Education at Glance 2016. - OECD Indicators.

Rade koliko i kolege u EU-u

Prema njima, primjerice, hrvatski učitelj u osnovnoj školi ima tjednu normu od 22 do 24 sata, ukupno 35 tjedana, što predstavlja 770 do 840 sati go-

dišnje. U srednjoj školi norma je od 20 do 22 sata, 35 tjedana godišnje ili ukupno od 700 do 770 sati. To znatno ne odudara od prosjeka zemalja OECD-a (Organizacija za ekonomsku suradnju i razvoj), gdje je u osnovnim školama prosječna tjedna norma 20,42 sata, godišnje 38 tjedana ili ukupno 776 sati, a u (višim) srednjim školama 17,40 sati tjedno, 37 tjedana godišnje ili ukupno 644 sata. Brojke po zemljama pokazuju da se norma kreće od 15,50 sati tjedno, koliko imaju nastavnici viših srednjih škola u Austriji (ukupno 589 sati godišnje) do 24,72 sata tjedne norme koju imaju učitelji osnovnih škola u Irskoj (ukupno 915 sati godišnje), pa u neposrednom radu s učenicima, kao i onome izvan učionica, hrvatski prosvjetari ni u čemu ne zaostaju za svojim kolegama u ostatku Europe i svijeta. Razredi u hrvatskim osnovnim školama optimalno imaju 20, a u srednjim školama 24 učenika, dok je OECD prosjek 21 učenik u osnovnim i 23 učenika u srednjim školama, a među zemljama EU-a 22 u osnovnim školama te u srednjima 21 učenik. Primjerice, prosječan razred u austrijskim osnovnim školama ima 18 učenika, a Velikoj Britaniji 26, dok u srednjoškolskim razredima Estonija i Latvija imaju prosječno 15 učenika, a Turska čak 28. Prema omjeru nastavnika i učenika koji u Hrvatskoj i u osnovnim i srednjim školama iznosi 1:11, izjednačeni smo s omjerom koji imaju Mađarska, Latvija i Poljska u osnovnim školama, kao i s prosjekom za srednje škole u EU 22. U Grčkoj na jednog nastavnika u osnovnoj školi dolazi četiri učenika, jednako kao i u austrijskoj srednjoj školi,

Nastavnici u zemljama OECD-a

NASTAVNA NORMA
osnovne škole - 20,42 sata tjedno, 38 tjedana godišnje, 776 sati godišnje; niže srednje škole - 18,75 sati tjedno, 37 tjedana, 694 sata godišnje, više srednje škole - 17,40 sati tjedno, 37 tjedana, 644 sata godišnje;

VELIČINA RAZREDA
osnovne škole 21 učenik, srednje škole 23 učenika;

OMJER NASTAVNIK/UČENIK
osnovne škole 1:15, srednje škole 1:13;

PLAĆE
osnovne škole – učitelj početnik 2068,53 eura mjesečno (bruto), s najviše staža 3416,93 eura mjesečno (bruto)

niže srednje škole – početnik 2165,67 eura mjesečno (bruto), s najviše staža 3570,47 eura mjesečno bruto

viša srednja škola – početnik 2279,07 eura mjesečno (bruto), kraj karijere 3743,47 eura mjesečno (bruto) a u Njemačkoj čak i do 5607,73 eura (bruto)

dok je u francuskoj osnovnoj školi, primjerice, taj omjer 1:19.

Pritisak na Vladu

No, ono po čemu se slabo možemo uspoređivati s prosvjetarima u svijetu su – plaće.

Nastavnik u svijetu na kraju karijere ima 65 posto veću plaću nego što je imao na početku radnog vijeka, a u nas svega 20

Nastavnici u Hrvatskoj

NASTAVNA NORMA
osnovne škole: 22-24 tjedno, 35 tjedana, 770 do 840 sati godišnje; srednja škola: 20-22 sata tjedno, 35 tjedana, 700 do 770 sati godišnje;

VELIČINA RAZREDA
Državni pedagoški standard: osnovne škole optimalno 20 učenika, najmanje 14, najviše 28; srednje škole optimalno 24 učenika, najmanje 20, najviše 28;

OMJER NASTAVNIK/UČENIK
1:11 osnovne i srednje škole;

PLAĆA
prosječna plaća u lipnju 2017. u osnovnim školama 7715 kuna bruto, u srednjima 8211 kuna bruto (prosječna plaća u državi 8082 kune bruto);

posto. Vlada Zorana Milanovića ukinula je apsolutno sve dodatke na plaće prosvjetara, a osobito su stradali stariji zaposlenici – upozorava Mihalinec. Primjerice, nastavnik početnik u zemljama OECD-a u osnovnoj školi ima mjesečnu plaću 2068,53 eura bruto, a onaj na kraju radnog vijeka 3416,93 eura bruto, dok u (višim) srednjim školama ona za početnika iznosi 2279,07 eura a na kraju radnog vijeka 3743,47 eura. U Njemačkoj nastavnik na kraju karijere u višoj srednjoj školi može računati na plaću od četiri tisuće pa čak do 5607,73 eura mjesečno (bruto), a najmanje u Češkoj, do 1390,20 eura. O takvim pla-

ćama naši prosvjetari (prosjeck plaće u osnovnoj školi u lipnju ove godine 7715 kuna bruto, a u srednjima 8211 kuna bruto) mogu samo sanjati. I ne samo to. Kako je istaknuo Matija Krofelin, makroekonomist Nezavisnog sindikata znanosti i visokog obrazovanja, u Hrvatskoj plaće u osnovnoškolskom obrazovanju zaostaju pet posto za prosječnom plaćom u državi, a obrazovanje se među 19 djelatnosti prema plaćama osoba s VSS-om nalazi na uvjerljivom zadnjem mjestu: prosjeck plaće VSS zaposlenika u 19 djelatnosti iznosi 12.581 kumu bruto, a u obrazovanju 8958 kuna bruto. Primjerice, NKV radnik u pomoćnim uslužnim djelatnostima u rudarstvu dobiva mjesečno - 8979 kuna bruto.

Plaće u prosvjeti u apsolutnom su iznosu i dalje manje nego 2009. godine. Jedan učitelj danas može kupiti devet posto manje stvari nego prije krize. Plaće u obrazovanju trebale bi porasti na odnos između plaća u javnom sektoru i gospodarstvu kakav smo imali prije krize – poručuje Krofelin. Sindikalci najavljuju pritisak na Vladu u predstojećim pregovorima za kolektivne ugovore kako bi se do kraja Vladina mandata od 2018. do 2020. godine hitno poboljšale plaće materijalna prava zaposlenih u javnim službama. ●

MANJE SATNICE

Veza znači sigurnost

Zbog sve većeg iseljavanja iz Hrvatske i sve manjeg broja razrednih odjeljenja brojnim učiteljima i nastavnicima smanjuje se satnica a mnogi ostaju i bez posla. Prosvjetari koji su proglašeni tehnološkim viškom nerijetko su prepušteni samovolji ravnatelja koji, unatoč odlukama povjerenstava za zbrinjavanje tehnoloških viškova te nastavnike ne žele zaposliti, bilo zbog političkih pritiska, bilo zato što čuvaju ta mjesta za "svoje" kandidate dok

kvalitetni učitelji ostaju na cesti - upozorava na još jedan problem Ana Tuškan, glavna tajnica Sindikata hrvatskih učitelja, ističući kako za takvo ponašanje ne postoje nikakve sankcije. Branimir Mihalinec upozorava kako već sada Hrvatska nema dovoljno stručnih nastavnika iz matematike, fizike, kemije i stranih jezika, a pitanje je koje će to informatičare u škole privući tako niske plaće kada informatika postane obavezan predmet.

DEFICIT PAMETI VEĆ SADA NEDOSTAJE NASTAVNIKA IZ MATEMATIKE, FIZIKE I STRANIH JEZIKA, A INFORMATIČARE ODBIJAJU NISKE PLAĆE.